

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
„ pol leta . 1 fl. 50 k.
„ 1/4 „ . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
„ pol leta . 1 fl. 30 k.
„ 1/4 „ . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 34.

V Mariboru 25. avgusta 1870.

Tečaj IV.

Z bojišča

pribajajo od dné do dné bolj strahoviti glasi, vsak dan pade na vsaki strani več tisoč ljudi, kar se celo ni čuditi, če premislimo, da si stoji više eden milijon najhujših sovražnikov s strahovitim orožjem nasproti; nobena stranka noče popustiti in se bori do smrti. Kolikor je dozdej znano, je že vsaka stranka zgubila najmanj 50.000 ljudi, med temi tudi več generalov in druge više častnike. Če bode vojska kakih 14 dni tako strahovito trajala, bode morebiti več kakor še enkrat toliko jih padlo. Strašna nesreča za obe vojskujoči se državi.

14. t. m. se je vsa francoska armada postavila tako zoper sovražnika, kakor je odločeno bilo po tem, ko je več ostrih pruskih napadov srečno odbila, ki so hoteli to zabraniti. Napoleon se je podal v Chalon.

14. t. m. je posebno general Steinmetz nadlegoval umikajoče se Francoze; 16. t. m. pa se je njemu še pridružil pruski princ Friderik Karol z vso svojo veliko armado in je napadel pred Metzom stoječe Francoze, ki so se po krvavi bitvi morali spet umeknoti v trdnjavo Metz. Francozi so zgubili 2000 jetnikov, dva orla in 7 kanonov. Tudi Prusi so morali mnogo zgubiti, ker Francozi so jih po celi liniji vrgli nazaj z veliko zgubo.

16. avgusta je imela francoska armada zvečer po bitvi popolnoma v oblasti vsa položja, ktera so bili prej Prusi zavzeli. Posebno hrabro se je ta dan držalo francosko konjeništvó in storilo več sijajnih napadov. En regiment pruskih ulanov je bil popolnoma uničen in njegova zastava od Francozov vzeta. Prusi so imeli skupej okolo 150.000 mož v boju. Od francoske strani je pal general Legrand. Poroča se tudi, da je pal v boju tudi pruski princ Albert, poveljnik pruskih konjenikov. 16. avgusta je tudi posada v Strassburgu napadla Pruse, morala se je vendar po ostri bitvi spet v trdnjavo umeknoti. Pri bitvi 16. t. m. je pal pruski general Döring in Wedell, General Greuter in Rauch pa sta zlo ranjena. To pišejo o tej bitvi francoski uradni telegrami, iz Berolina pa je o oni isti bitvi prišel ta-le telegram: 16. t. m. je bila velika bitva med Metzom in Verdunom ki je trajala devet ur. Prusi so popolnoma zmagali in eden del francoske armade celo odrezali in proti Metzú nazaj vrgli. Glavna francoska armada pa se je morala pomaknoti proti Chalónu in tako je on oddelek pri Metzú celo od nje ločen.

Obe stranki ste tedaj on dan zmagali, ktera je vendar prav za prav zmagala se še ne vé, v francoski kameri je 20. t. m. Palikao rekel, da ni res, da bi bili zmagali Prusi.

20. avgusta je minister notrajnih zadev oglašil, da bode 26. t. m. že 80.000 narodnih stražnikov oboroženo.

Trdnjava Bič se je podala Prusom. Francosko vojno brodovje je začelo napadati Kiel.

Tudi trdnjava Pfalzburg se je podala.

18. avgusta je bila največa bitva v vezdajnem boju in sicer pri Gravolette. Francozi pod poveljstvom maršala Bazaine so hoteli od trdnjave Metza potegnoti proti Verdunu in potem proti Parizu in se zediniti z drugo svojo vojsko v Chalónu, bili so pa od Prusov po strahovito krvavem boju ki je trajal 9 ur v Metz nazaj vrženi. Francozov je v bitvah od 16. do 18. t. m. mrtvih, ranjenih in vjetih vseh skupaj blizo 50.000, Prusov pa pre više 40.000, tedaj jih je vseh skupaj samo omenjene tri dni ostalo na bojišču blizo 100.000,

res strašna številka. Misli pa se, da je zguba na pruski strani še dosti večša. Tako se tedaj kolejo narodi, ki se držijo za naj izobražene na celem svetu! Misli se, da bode pri Metzú še enkrat velika bitva, ker Bazaine je s svojo armado od druge odrezan in se tamo ne bo mogel dolgo držati. Misli se tudi, da bode konec in popolna odločba tega boja še le pri Parizu.

Saksonci, ki stojijo na pruski strani, so pri bitvi pri Metzú zgubili generala Kraushaar-a, obrsta Röderja in Erkerta. Prusi imajo še zmirom v Francoski 450.000 mož, tako se namreč hvalijo, po tolikih zgubah to skorej ni verjetno, kar tudi sledi iz tega, da je kralj dal povelje, da mora še ko naj hitrej 300.000 mož rezerve za njimi priti.

Postava

veljavna za vojvodstvo štajarsko gledé povzdige reje goveje živine.

(Konec.)

§. 17. Opiraje se na letna sporočila vseh ogledovalnih komisij, mora okrajni odbor obéno sporočilo za celi okraj sestaviti, na svitlo dati in po en iztis izročiti deželnemu odboru, politični gosposki in osrednjemu (centralnemu) odboru kmetijskega društva. On mora upeljati v svojem delokrogu (opravilstvu) po dogovoru s kmetijsko podružnico, ki je v okraju, vse one naredbe, ki se mu zdijo potrebne v povzdigo reje goveje živine in mora politični gosposki one naredbe nasvetovati, ki ne spadajo več v opravilstvo preiskovalnih komisij.

§. 18. Za okolico, ktero določuje deželni odbor, se izvoli živinski zdravnik, kojega plačo in opravilo bode svoje dni določila deželna postava.

§. 19. Okrajni odbor plačuje stroške, ktere prizadeva izvršitev te postave, kolikor to zadene okrajne blagajnice; tudi je njegova stvar vpeljevanje in oskrbovanje vseh naredeb v okraju, ki so namenjene proti živinski kugi in za skrb bolnih živali.

§. 20. Okrajni odbor pazi po postavi, ktera bode pozneje priobčena, da se spolnujejo naredbe zastran pritakanja in odtakanja vode na pašnike in travnike.

§. 21. Tudi skrbi, da se med živinorejci razširja potrebna vednost o reji, vredovanju in oskrbovanju domačih živali (bolnih in zdravih), in sme v ta namen oklice razpisavati, živinske razstave napravljati in posebno marljive in umne živinorejce po očitni pohvali splošnemu posnemanju priporočati.

§. 22. V spodbujo živinorejcev in v povzdigo živinoreje se bodo delila vsako leto po deželi darila (premije).

§. 23. Zarad tega bode dežela po deželnem odboru v tri dele razdeljena in darila se bodo takisto delila, da pride vsak oddelek vsako tretje leto na vrsto.

§. 24. Darila se bodo delila:

- za edno do tri leta stare bike;
- za plemne krave od 3. do 8. leta;
- za eno do dve leti stare junice, ktere je živinorejec sam priredil;
- takim živinorejcem, ki posebno čisto vzrejajo in zlahtnijo, svojo govejo živino za posebne koristi in z vspe-

hom redijo; tudi takim, ki so se odlikovali z setvijo rastlin za krmo ali so pa svoja tla zboljšali s tem, da so na-nja napeljali vodo ter tudi za to skrbeli, da se tudi prilično odtaka, kar jih dela posnemanja vredne.

§. 25. Darila gledé na točke a), b) in c) §. 24. so zavezana na zasebno-pravniški pogoj, da se smejo z darili obdarovane živali, in sicer biki v enem, krave pa in junice v dveh letih od tistega časa računjeno, ko so bili obdarovani, prodati le na Štajerskem in se porabiti le za zarejo.

Da se je lastnik po tem zankazu ravnal, mora ogledovalni komisiji spričati, ker bi bil sicer zasebno-pravniški primoran, prejeto darilo povrniti; le če obdarovano živinče po komisijskem sporočilu pozneje ni za odmenjeno rabo in lastnik ni temu kriv, sme darilo obdržati.

Z darilom obdarovano živinče se sme tudi na Štajerskem pred ravno omenjenim časom le tedaj prodati, če more tudi kupec zadostiti vsem tirjatvam, za katere se je bil zavezal lastnik obdarovane živali.

Kdor obdarovano žival v omenjenem času proda, mora to naznaniti okrajnemu odboru, ker bi sicer moral plačati 10 gold. kazni.

Kdor je po 24. paragrafu, točka a), b), c) prejel darilo, mora v prejemnem potrjilu (listu) tudi izreči, da je pravniški zavezan in se bode držal vseh imenovanih pogojev.

§. 26. Za isto živinče se pripozná le enkrat darilo.

§. 27. O obdarovanju z darilom določuje z večino glasov posebna komisija, ki ima prvomestnika in pet udov okrajnega zastopa dotičnega okraja, in katere voli deželni odbor za eno leto.

§. 28. Komisija se mora pri tem ravnati po posebnih naredbah, katere bode deželni odbor določil.

§. 29. Število daril bode določeval vsako leto deželni zbor; denar za darila, ki se niso bila podelila, ker ni bilo darila vrednih prosilcev, pride v deželno blagajnico (kaso).

§. 30. Stroški vsakoletne razdelitve daril se plačujejo iz deželnega premoženja.

§. 31. Kazni določuje župan (srenjski predstojnik) tiste srenje, kjer se je bila postava prelomila; pritožiti se more proti županovemu odloku pri politični gosposki.

Denar pride v blagajnico za deželno zemljedelstvo.

§. 32. Moja ministra notranjih opravil in kmetijstva sta z izpeljavo te postave pooblaščená.

V Budi 10. grudna meseca 1868.

Franc Jožef s. r.

Giskra s. r.

Potocki s. r.

Gospodarske stvari.

Umni sadjorejec.

Razno ravnanje s sadnim drevjem.

H r u š k a.

Hruška navadno veliko drevo zraste; sicer pa je za piramidno podobo naj sposobnejša; tudi v brajde se da razpeljevati, in v posodi oskrbljevati. Da bo drevesce nizko ostalo, se cepi v slab hruškov divjak, ali pa v kutno ali glog. V kutno cepljena hruška ne trpi zlo dolgo, ker so kutne nepotrpeče; boljše je hruške na glog cepiti, ker glog dolgo trpi in se na njem delj časa ohranijo. V posodi se hruška na tak način oskrbuje kakor jablanček, in je prav lepo, zato drevesce. Tudi na brajdah pri stenah ali sicer v vrtu se lepo razpeljava in z umnim obrezovanjem vedno lepo lice ohranjuje.

K u t n e.

Kutne se k hruškam štejejo, ker so jim nekoliko podobne. Kutne so rumene, rebraste, lepo dišeče, velike in nekaj volnate kože, pa malo česa trpeče. Posušene ali pa s sladkorjem (cukrom) povrete dajo dober vžitek; sicer pa brž zgnjijo. Surove v reznjah v kisló zelje devajo, ker ravno okoli tistega časa zorijo. Rastejo povsod rade in grme delajo, ker iz korenin izrastlike ženejo; zato jih je treba trebiti, grm odstraniti, okoli korenin okopavati in včasi z dobro prstjo pognojiti; tako bodo debele in zale zrastle; pa tudi drevo srednje velikosti lepo lice imelo; rodijo rade in ne pozebejo. Kutne se rade primejo, če se le koreninski izrastliki presadijo, ali pa se tudi, kakor drugo sadno drevje,

iz pešek izredijo. Kdor hoče veliko drevo imeti, mora kutno na vrh hruškovga divjaka cepiti.

N e š p l j e.

Nešplje rastejo kakor kutne, najrajši pri stenah, iz pešek ali pa se cepijo na hruškeve divjake ali na kutne ali skurši. Tudi jih je treba trebiti, okopavati in oskrbovati kakor kutne. Po vinogradih ni za kutne pa tudi ne za nešplje kraj; pri hišah naj bodo. Sad ima okrogel, kakor bruske, ki je še le vležan in mehek za vžitek. Zori ob koncu oktobra.

S k u r š i.

Iz pešek zraste veliko in močno drevo, ki ne cvete dokler ne doraste, to je, le okoli 30 leta, potlej pa dolgo trpi. Les ima trd in je za razno rabo. Sad je drobnicam podoben, in če ni mehek, je grozno skominast in usta vkup vleče; vležen pa in še celo zmurnjen in zmecan, je sladek in prijeten. Pravijo, da so posušeni skurši kuhani dobri za grižo. Drevo je od natore visoko, lepe piramidne podobe, in gladkega, ravnega odrastka, pa ni zlo razširjeno med sadjorejci.

Č e š p l j e, s l i v e.

Vsa slivna plamena se plitvo sadijo, le toliko da zemlja korenine zakrije. Kdor debele slive ali češplje cepi, naj jih na drobne, ali tako imenovane cibrove cepi, da dalje trpijo. Kdor pa hoče slivna požlabnjena pritljijna drevesca imeti, naj cepi v oparnice, ki velikega prostora ne potrebujejo, vedno nizke ostanejo in dolgo trpijo. Inače je vso slivno drevje srednje velikosti, ki ima navadne vrhove; le redkokrat se tako drevo obrezuje, da dobi vrh kakor smreka, to je, piramidni. Češplja se tudi z obrezovanjem pomladi.

Kar se sadja tiče, so češplje, slive, debele in drobne, podolgovate in okrogle, rudeče in modre, pa tudi rumene, podolgovate velike in drobne okrogle; ta razna plemena zvejo, drmonceljne in cibore. Vse sadje je surovo prijeten vžitek in zaleže tudi za imenitno žganje, ki ga slivovec imenujemo in se lahko in drago prodá. Bolj borne slive, cibore, je posebno prav za tako žganje porabiti, ker za jed veliko ne veljajo. Žlahne pa so surove prijetna jed, nežlahne pa tudi posušene dobra zaloga za dom in za prodaj; posebno olupljene in izkostičene, lepo rumeno ne v dimu posušene, se zlo drago prodajo ali pa tudi za domačo potrebo branijo.

Dopis.

Iz Donaške gore. V pondeljek 15. avgusta je imelo tukajšno katoliško-politično društvo sejo, pri kateri je med drugimi tudi neki govornik precej dolgo in izvrstno govoril soper tatinstvo. Povdarjal je posebno, kako se v naših krajih tatinstvo od leta do leta bolj širi, da v celi okolici skorej ni enega posestnika, ki že ne bi bil okraden, in da je vsemu temu kriva preveč milostljiva postava. Društvo je sklenolo prošnjo do svojega poslanca g. M. Hermana, da bi naj on v deželnem zboru po mogočnosti delal do tega, da se naj postave zastran kaznovanja tatov poostrijo.*)

Tabor v Ipavi.

se je vršil prav sijajno, obiskalo ga je nad 12.000 taboritov in med temi je tudi bilo 120 sokolcev. Obiskalci so bili večidel posestniki kmetijskega stanu, vsi so bili zvnredno navdušeni za narodno stvar in so tudi vse rezolucije soglasno in z veliko navdušenostjo sprijeli.

Stanovniki ipavske doline so sprejeli goste z velikim veseljem. Lepi slavoloki so stali na mnogih krajih in so bili z lepimi narodnimi zastavami in venci kinčani. Zastave so vibrale od streh in iz oken, posebno pa je grof Lanthieri dal svoj grad prav okusno in lepo okinčati in je bil sploh prav prijazen taboritom. Največše zasluge zastran tega tabora grejo deželnemu poslancu in dekanu g. Grabrijanu, ki je vse mogoče storil, da se je tabor vršil redno in prav sijajno in ki je tudi veliko večino taboritov pogostil. Tabor se je začel ob 4. popoldne, odprl ga je predsednik taborovega odbora g. Grabrijan z lepim nagovorom. Za predsednika je bil soglasno izvoljen g. dr. Costa. Govorili so senožečki župan g. Jože Zelen, Jože Nolli, dr. Costa, R. Dolencec iz

*) Take pritožbe se čujejo neprestano od vseh strani, in zato bi res res dobro bilo, če bi se o tem kaj storilo. Vred.

Ipave in dr. Razlag; c. k. komisar je bil g. Globočnik iz Postojne. Govori so bili večkrat pretrgani z gromovitim „živeli“ klicem.

Glas iz vojaške granice.

(Konec.)

No da sami vidite, kako naš narod misli in govori, bode Vam priobčil v kratkem, kako so se starešine naših bližnjih kompanij tožili potujočemu Molinaryu. „Vaša ekscelencija! — je govoril Gjoko Jakšić v Skradniku — 1. 1848 smo na dve strani prelivali kri, v Italiji in v Avstriji; sam premilostljivi cesar je pripoznal naše zasluge in obetal nam je po našem nepozabljenem svetlem banu Jelačiću, da nam bode preložil in nam dal naše pravice; pa kaj smo dobili? Kedar nas potrebujete, takrat nas poznate, kedar nas ni treba, onda nas pregledate. — Mi smo svoje deputirce poslali k premilostivemu cesarju — a vi ste jih ustavili. To nas je v srce peklo.“

Molinary veli na to, da deputacija ni bila v redu voljena, da obrstari ni vedel za to stvar.

Na to odgovori Gjoko: „Narod je poslal deputirce, tu ni treba nikogar drugega; njihov glas bil bi glas naroda, ali niste jim dali govoriti. — Mi smo zmerom pokorni premilostivemu cesarju, ali Magjar nas ne bode nikdar imel. — Rajši pod Sultana nego pod Magjara.“

To je zboldo generala. „Ne verujte vsega, kar novine pišejo“ jih tolaži.

Skoro iste pritožbe je čul v Jezerani od Maraviča. „Dajte šole narodu“ — spregovori omenjeni poštenjak med ostalim. — „Ves graničarski narod blizu 1,300.000 ima samo dve viši gimnaziji in še od teh je slaba korist, ena je v Senju na morju, druga v daljnem Vinkovcu. Za naš narod dozdaj ni nikdo ničesar storil, vsak poglavar je obetal, a mi smo zmerom na istem mestu, neuka sirotinja in soldatija. Kaj nam pomagajo same besede? S žalostnim srcem moramo izreči, da nikomur več ne upamo do edinega cesarja, in še k temu nam se pot zapira. Za našo vernost, za naše požrtvovanje, za našo lojalnost nas sedaj pitajo s puntarji, panslavisti, ruskimi spletkari in bog si vé s čim ne!“

Ko je general na posledku obetal reforme, mu veli nekdo: „Zakonov nam je treba, dajte nam obči zbor vojaške in civilne Hrvatske, potem si bo narod po zakonitem potu sam pomagal.“ Na to se je general poslovil in šel dalje.

Naj vam na koncu samo še povem, kako so ga sprejeli vrli Brinjani. Starešina Borič je spregovoril: „Presvetli gosp. general! Bridko nas peče in sramota je velika, da naš presvetli cesar in kralj, za kterega smo v potokih svojo kri prelivali, za kterega smo v vsaki nesreči verno stali, ni hotel prejeti naše deputacije, in to na svet onega Andrassyja, ki bi rad še to malo Hrvatske pozobal. Ali pri moji veri, dokler je še nas in naših brinjskih mišic, mi svoje domovine pod sramotnim magjarskim jarmom ne pustimo; mi vsi, kolikor nas je graničarska mati rodila, vsi smo pripravljene žrtvovati svoje življenje in svojo deco.“

Molinary pravi na to: „Ali vi niste poslali onih ljudi!“ Vsi nazoči zaviknejo: „Mi smo jih poslali, mi smo jim dali pooblastila!“

Borič nadaljuje: Ravno zato nas tako peče, in ravno zato, ker smo jih mi poslali, zato jih Magjari niso pustili pred lice Nj. Veličanstva. Iz vsega tega vidimo, da res nameravajo nas graničare prodati našemu zakletemu krvnemu neprijatelju — Magjarom.“

„Ni res“, odgovori Molinary, „nikdo vas ne bo dal Magjaru v roke, ako bodeite spojeni s civilno Hrvatsko, bodeite spadali pod Zagreb, a ne pod Magjara. Dobili bote železnice, šole itd.“

Na to spet zavikne vsa množica: „Ne, mi nečemo pod Zagreb, kjer so zavladali ljudje, ki so huji od turških ag in paš, ljudje, ki so hrvatsko ime osramotili z neizbrisljivo sramoto, ker so hrvatsko svojo domovino Magjarom prodali. Mi zahtevamo samo to, kar je naša deputacija v Beču zahtevala.“

In tako je šlo to dalje, od kompanije do kompanije po celi granici isti glas. Tako misli, tako govori vsa granica od jadranskega morja do Donave in Tise.

Ako vsa znamenja ne lažejo, zaigralo bode tudi v Avstriji vojno kolo, še predno bode listje rumenelo. Takrat bo morala tudi granica marširati. S kakim srcem, s kakim navdušenjem, sedaj sami lahko sodite.

Politični ogled.

Deželni zbori. 20. t. m. so se odprli vsi cislajtanski deželni zbori zvon českega, ki se bode še le odprl meseca septembra, in dalmatinskega, ki se bode odprl 25. t. m.

Štajarski deželni zbor se je odprl s slovesno sv. mešo, katero je služil g. knezoškof Zwerger, in pri kateri so bili nazoči skoraj vsi poslanci, c. k. namestnik baron Kübeck, novo imenovan deželni glavar g. M. dr. Kaiserfeld in njegov namestnik žl. Neupauer. Po meši so se vsi podali v dvorano, in tamo je najprej poslanec z kratkim govorom pozdravil c. k. komisar in namestnik g. žl. baron Kübeck. Po govoru je predstavil g. Kaiserfelda kot deželnega glavarja in g. žl. Neupauerja kot njegovega namestnika, in ker sta oba že obljubo storila, je taki Kaiserfeld predsedništvo v zboru prevzel in poslanec z precej dolgim govorom pozdravil. Oba imenovana govora sta povdarjala posebno to, kar je že tolikokrat rečeno, namreč, da so časi prav resnobni, ker je vojska med Prusi in Francozi, in da je zato treba pozornost in delavnost. — Predsednik je svoj govor s tem končal, da je od poslancev tirjal, da naj rečejo „Hoch! na Njih Veličanstvo našega premilostivnega cesarja.“ Potem sta bila voljena gg. dr. Michel in grof Atems za perovodja.

Prvo besedo je dobil c. k. komisar, ki je prebral cesarsko pismo (oznanilo), katero je cesar poslal na vse deželne zборе in v katerem posebno povdarja to, da je potrebno, da se ko najhitrej naj volijo državni poslanci, ker to silno zahtevajo vezdajni osodopolni časi. O tem cesarskem pismu bode se govorilo v neki prihodnji seji. M. Frank je potem predložil, naj se voli odbor 7 udov, ki bi naj pregledal delavni red in postavodajnost okrajnih zastopov. Predlog pride tiskan še le prihodnjic na dnevni red. Prihodnja seja 22. t. m. na dnevnem redu verifikacije, volitev in obljuba poslancev.

22. t. m. je bila druga seja deželnega zbora v Gradcu, o kateri imamo prav malo važnega poročati. Predloženo je bilo: Poročilo deželnega odbora, da bi se naj ustanovil poseben časnik za deželne zборе, da bi se naj ustanovila služba pomočnika (asistenta) pri zavodu gluho-mutastih, dalje da se naj napravi mestjanska šola v Gradcu, da bi se postavili v enako vrsto redni učitelji in profesorji na stanovnih srednjih šolah z onimi srednjih deželnih šol; da se naj postavi spominek nadvojvodu Janezu; načrt novega mestnega reda za mesto Maribor, postavni načrt zastran ustanovljenja zaklada, iz kterega bi naj dobivali penzijo učitelji in sporočilo zastran poboljšanja plačila asistentom za teoretične predmete na višji tehnik. Profesor Maassen je oglasil interpelacijo do vlade zastran oskrunjenja društvene postave po c. k. komisarju v zboru katol.-konservativnega društva v Hengsbergu 15. maja. Po tem so bile verifikacije volitev in bile so vse verificirane. Sledela je obljuba. Voljena sta za perovodja Wachtler in dr. Gemeiner. Veljavna postava zastran privilegij cestnine in mostovine na privatnih cestah se spet dalje na dve leti potrdi. V prejšnji sesiji napravljene postave zastran cestnega policijskega reda na javnih cestah, ktere cesar ni potrdil, se premeni in dalje odobri. Herman in tovarši nasvetujejo adresu na cesarja. Kosar in tovarši oglasijo interpelacijo zarad javne varnosti osebe in imenja. K slednjemu so bile volitve v razne štiri odseke v ktere ni voljen nobeden Slovenec. —

V 3. seji 23. avgusta je g. profesor Maassen bral svojo interpelacijo in g. c. k. komisar je obljubil na njo odgovoriti, ko bode pozvedel, kako rečena stvar stoji. G. dekan Kosar bere svojo interpelacijo, na katero deželni poglavar taki odgovori to-le: Vlada je že meseca decembra pretl. leta srenjskim predstojnikom z nova zaukazala, da naj bolj pazijo na javno varnost, dalje, da se morajo žandarmi pomnožiti, tančnejše pa bo še kesnej odgovoril. M. Frank podpira svoj predlog, da se naj revidira srenjski red in postava okrajnih zastopov. Dr. Dominkuš predlaga, ker je stvar zlo važna, naj se voli odsek 13 udov in sicer po razmeri iz zastopnikov obeh narodov; zadnji predlog se skoraj soglasno odobri. Po tem so došle na vrsto neke finančne stvari, ktere se oddajajo finančnemu odseku. Odobri se postava, po kateri sme še dalje 2 leti mariborska srenja pobirati najemninske krajcarje, in neke druge srenjske zadeve; k slednjemu se je še volil odsek za učne stvari. Tudi v tega ni voljen nobeden Slovenec.

Kranjskega deželnega zbora predsednik je deželni glavar Wurzbach, njegov namestnik P. Kozler. Predsednik je v svojem prvem govoru povdarjal posebno vezdajne res-

nobne čase, in je tudi z vročimi besedami omenil rajnika dr. Tomana, posebno njegovo neutrudljivo delavnosti. Tudi dr. Bleiweis je še govoril o zaslugah rajnika, in predložil, da naj se pošlje deputacija njegovi udovi in ji naj izreče obžalovanje od strani deželnega zbora. Predlog se soglasno sprejme. V drugi seji je predložil dr. Bleiweis, da se naj voli poseben odbor, ki naj napravi adresu do cesarja. Se odobri. Pri verifikaciji je bil Gavster ovržen in Murnik v zbor poklican. Konradova volitev pa še visi.

Od drugih deželnih zborov nimamo nič za nas važnega poročati, če ne to, da bodo skorej vsi poslali adresu do cesarja, in da je cesar v svojem pismu na tirolski deželni zbor tudi rekel, da upa, da mu bodo še dalje tako verni ostali, kakor so že od nekdaj, in v pismu na gališki deželni zbor pravi cesar, da vlada hoče izpolniti želje Poljakov, kolikor bode po sedajni ustavi mogoče in kolikor se bode moglo ozirati na nje v vezdajnih političnih resnobnih razmerah in kolikor ne bode šlo zoper celoto celega cesarstva. Poljaki, le še čakajte!

Iz Č e s k e se piše, da so českega naroda zaupni možje razglasili volilni oklic na Čehe, v katerem pravijo, da se hočejo trdno držati deklaracije in dozrajne svoje politike.

Iz P a r i z a se piše, da se vse tamo zlo pripravlja na boj do zadnjega. Prusi hočejo mir delati samo v Parizu, tedaj ne bode tako lahko šlo, ker v Parizu nihče ne misli na mir. Prišli so Prusi lahko v Francosko, kako bodo spet vun prišli, to je drugo vprašanje. General Trochu, kateri je dobil nalogo storiti vse priprave za brambo Pariza, je izdal proklamacijo, v kateri se pozivlje na francosko domoljubje.

Francoska vlada je zaukazala, da morajo vsi ptuji Nemci zapustiti deželo. Da je to med Nemci veliko krika in vika napravilo, se samo po sebi razumeva. Pravi se, da jih je že više 3000 samo iz Pariza odšlo.

V P r u s k i je še zmirom vse veselo in zmirom še streljajo „Viktoria“ t. j. zmago. Kako dolgo pa bodo še streljali? Kralj je rekel, da prej ko bode sklenol mir, se mora Elsasko in Lotrinsko združiti s Prusko.

B a v a r s k i k r a l j je amnestiral vse politične hudo delnike, menda od samega veselja, da je njegovih vojakov že toliko padlo v boju.

R u s k a v l a d a je izrekla, da ne bode nikakor dopustila, da bi zmagalec v sedajnem boju vzel drugemu kaki del dežele; vse mora ostati kakor je bilo dozdej; pod to pogodbo ostane popolnoma nevtralna, drugače ne. Ruska ima celo prav in njena politika gre v prihodnost.

N e v t r a l n e d r ž a v e, posebno Rusija, Angleška in Avstrija, hočejo napraviti mir med bojujočima se strankama; te vendar nočete nič čuti o miru.

T a l j a n s k a je više 200.000 mož spravila na noge, in čuje se, da bode obsela papeževe dežele zvon Rima, katero ostane nevtralna. General Gordona bode to armado peljal v Rimsko. Dva regimenta, ki sta bila postavljena na tirolsko mejo, sta spet nazaj poklicana.

V N i c i je naznanjen obsedni stan, ker prebivalci spet hočejo biti združeni z Italijo.

Iz T u r š k e so prišli ti zlo važni glasi, da se je tudi Turška začela zlo oboroževati, in pravi se, da se bode spet postavila velika armada na Donavo, ktere poveljnik bode Rusehdi-Paša, vezdajni vojni minister.

Iz B u k a r e s t a se piše, da se je 20. t. m. v Ploještu hotela vezdajna vlada ovreči in proklamirati druga začasna vlada. Vlada je vendar še to ob času izvedela, ter hitro tje vojake poslala in tako punt zadušila. Mnogi velikaši so vjeti, med temi tudi Bratiano. Tedaj tudi v vzhodu vre.

Novičar.

(*Politično in narodno gospodarsko društvo*) se bode v kratkem osnovalo v Šmarju pri Jelšah. Namen tega društva bo: Politika in narodno gospodarstvo, omiko med slovenskim ljudstvom razširjati ter narodne pravice in državljansko svobodo Slovencev s vsemi postavnimi pripomočki braniti. Društvo se bode zvalo „Naprejš“. Pravila so že vladi v potrjenje predložena. Ko pride vladno dovoljenje, se bode društvo z veliko slovesnostjo odprlo.

(*Prečastiti Franc Zorčič*,) novoimenovan prošt lavantinske škofije, je bil 19. t. m. ob 8. zjutraj v stolni cerkvi mariborski slovesno inštaliran.

(*Truplo dr. Lovro Tomana*) se je iz Dunaja prav častno spremilo do Lisinga. Na mariborskem kolodvoru ga je sprejela velika večina tukajšnjih rodoljubov in mu je poklonila lep venec iz črskih cvetic z napisom: „Slava Tvojemu spominu!“ kot vidljivo znamenje visokega spoštovanja. 18. t. m. se je truplo pripeljalo zvečer v Ljubljano in 19. t. m. zjutraj ob sedmih je bil čestit sprevid iz kolodvora skoz blatne ulice mimo franciškanske cerkve van iz mesta. Sprevida se je vdeležilo Sokolovcev ne samo ljubljanskih, temuč tudi iz drugih krajev. Ko se je truplo zvon mesta prineslo in položilo na voz na katerem se je odpeljalo v Kamno Gorico, je vzel od njega slovo g. dr. Janez Bleiweis, z lepimi in prav gniljivimi besedami. Deputacije vseh slovenskih društev so spremljale občno ljubljenega rajnika v Kamno Gorico, kder je bil ob 6. zvečer položen v hladno domačo zemljo. Bodi mu zemlja lahka!

(*Tagesbote für Untersteiermark*) se bode prihodnjic zvala stara Mariborčanka (Marb. Zeitung) in bode izhajala vsak dan kot nemškutarski časnik. Eokrat na teden bode tudi prinašala slovensko doklado. Nemškutari so tedaj spet na nov način začeli biti delavni, in zato je potrebno spet več delavnosti od naše strani, če nočemo še več škode trpeti. —

(*Delavci na Dunaju*) so 12. t. m. spet zlo rogovili. Strašno mnogo se jih je namreč začelo po ulicah zbirati in kričati. Vojaki so jih morali razpediti in neke so tudi zaprli.

(*Katoliško-konservativno društvo*.) Naznanjamo našim društvenikom, kako se je odbor vsled volitve občnega zbora osnoval: Gosp. Ferd. grof Brandis, načelnik, g. J. Majciger, načelnikov namestnik; g. Juri Matijašič, denarničar, g. Davorin Kovačič, zapisovalec; g. Jož. Flek, knjigar; g. Dr. Mat. Prelog, g. Marko Glaser, g. Dr. J. Ulaga, g. Fr. Dovnik, g. Janez Kandler. Namestovalci: gg. Jož. Ferline, Jož. Šuman, Lovre Hribar, Matija Modrinjak, Jožef Pajek. Odbor je imel 21. avgusta prvo sejo, ter se posvetoval o poslovalnem redu. — Dalje se je določilo, da se bodo vsaki prvi in tretji ponedeljek v mesecu ob 7. uri zvečer redne odborove seje vršile, ako bi pa posebno važen dogodek zahteval, se bodo odborniki tudi izvanredno zbrali. — Društvenikom se bodo občni zbori po tiskanih povabilih naznanjevali. — Prihodnji občni zbor je namenjen polovico mesenca septembra. Natančneje se še sedaj čas določiti ne dá.

(*Volitev v državni zbor*.) Štajerski narodni in konservativni poslanci bodo le s protestom in pogojno volili v državni zbor — tako menda tudi Kranjski, ki poleg tega sklenejo resolucijo o „Sloveniji“ ali jo vsaj omenijo v adresi na cesarja.

Tržna cena pretekli teden.	V Varaž-		V Mariboru		V Celju		V Puunju	
	fl.	k.	fl.	š.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	90	4	95	5	70	4	40
Rži	3	30	3	55	3	80	3	20
Ječmena	3	—	3	20	3	70	3	—
Ovsa	3	—	2	50	2	20	2	20
Turšice (koruze) vagan	3	80	3	90	3	40	3	60
Ajde	3	20	3	15	3	60	2	70
Prosa	3	—	2	40	3	50	2	50
Krompirja	1	30	1	10	1	40	1	—
Govedine funt	—	20	—	27	—	26	—	26
Teletnine	—	22	—	26	—	26	—	26
Svinjetine črsteve funt	—	28	—	26	—	26	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	10	50	8	50	11	—
" 18" "	—	—	6	10	6	20	—	—
" 36" mehkih "	4	—	—	—	6	20	8	50
" 18" "	—	—	4	50	—	—	—	—
Ogljenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	80
" " mehkega " "	—	50	—	50	—	45	—	70
Sena cent	1	80	1	60	1	70	2	—
Slame cent v šopah	1	40	1	20	1	10	1	70
" " za steljo	1	10	0	90	0	90	1	20
Slanine (špeha) cent	40	—	42	—	40	—	38	—
Jajec pet za	—	10	—	10	—	10	—	10

Napoleon dor velja 10 fl. 9 kr. a. v.

Ažijo srebra 124.50.

Narodno drž. posojilo 64.50.

Loterijne srečke.

V Trstu 16. avgusta 1870: **15 66 75 37 54**

Prihodno srečkanje je 29. avgusta 1870.